

CZY DZIAŁALNOŚĆ SEKT RELIGIJNYCH MOŻE BYĆ FORMĄ PRZESTĘPCZOŚCI ZORGANIZOWANEJ?

Ks. dr Lesław Krzyżak

Lesław Krzyżak, prezbiter archidiecezji przemyskiej, magister teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, licencjat prawa kanonicznego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, doktor nauk prawnych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, dyplomowany nauczyciel religii i wychowania do życia w rodzinie, członek zwyczajny Stowarzyszenia Kanonistów Polskich i Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego, autor monografii i tekstów z zakresu prawa, teologii i wychowania do życia w rodzinie. Zainteresowania badawcze: Działalność ruchów i stowarzyszeń we współczesnym Kościele polskim wobec wyzwań laicyzacji i sekularyzacji, Kościelne prawo partykularne w Polsce i krajach Europy Zachodniej, Nauczycielskie zadania Kościoła, normatywa prawd wiary.

WPROWADZENIE W PROBLEMATYKĘ

Sekty są przedmiotem badań różnych dziedzin nauki: socjologii religii, psychologii religii, psychologii społecznej, prawa, religiologii, filozofii oraz teologii¹. O sektach i ich wpływie na życie społeczne jest wiele licznych i różnych opracowań naukowych i popularnonaukowych. Do ciekawszych opracowań w bogatej literaturze przedmiotu należą: Zygmunta Pawłowicza – *Leksykon Kościołów, ruchów religijnych i sekt w Polsce*, Dariusza Kuncewicza *Kontrowersyjne grupy religijne*, Pawła Królaka *Sekty – inwazja manipulacji*, Johna Prokopa *Uwaga rodzice – sekty*, Grzegorza Rowińskiego *W niewoli sekty*, Elżbiety Mudrak *Fenomen sekt*, Andrzeja Zwolińskiego *Anatomia sekty i Drogami sekt*, a także pod redakcją Grzegorza Felsa *Terroryzm w sektach*².

Na terenie naszego kraju istnieją liczne ośrodki, prowadzące działania edukacyjne z zakresu pomocy jak chronić się przed agresywnym i zaborczym wciąganiem do sekty nowych członków. Prowadzą również terapię zranień osób po opuszczeniu sekty. Do centrów takich należą: Dominikańskie Centrum Informacji o Sektach i Zagrożeniach Duchowych we Wrocławiu, Toruńskie Centrum Informacji o Sektach i Ruchach Religijnych w Toruniu, Centrum Przeciwdziałania Psychomanipulacji w Lublinie, Punkt Poradnictwa Religijnego ds. Sekt i Nowych Ruchów Religijnych (Ruch Effatha) w Zielonej Górze, Dominikański Ośrodek Informacji o Nowych Ruchach Religijnych i Sektach w Krakowie,

¹ Z. Pawłowicz, *Leksykon Kościołów, ruchów religijnych i sekt w Polsce*, Częstochowa 2008, s. 131.

² D. Kuncewicz, *Kontrowersyjne grupy religijne. Psychologiczne aspekty przynależności*, Kraków 1999; P. Królak, *Sekty - inwazja manipulacji*, Radom 2003; J. Prokop, *Uwaga rodzice – sekty*, Warszawa 1999; G. Rowiński, *W niewoli sekty*, Warszawa 2001; E. Mudrak, *Fenomen sekt. Diagnoza stanu wiedzy studentów z regionu warmińsko-mazurskiego na temat sekt i stosowanych przez nie technik manipulacji*, Kraków 2007; A. Zwoliński, *Anatomia sekty*, Radom 2004; Z. Pawłowicz, *Leksykon Kościołów, ruchów religijnych i sekt w Polsce*, Częstochowa 2008; A. Zwoliński, *Drogami sekt*, Radom 2005 oraz pod redakcją G. Felsa *Terroryzm w sektach*, Ruda Śląska – Tychy 2004.

Punkt Informacji o Sektach i Nowych Ruchach Religijnych w Białymstoku, Dominikańskie Centrum Informacji o Nowych Ruchach Religijnych i Sektach w Gdańsku, Śląskie Centrum Informacji o Sektach i Grupach Psychomanipulacyjnych w Chorzowie, Stowarzyszenie Civitas Christiana – Biuro Informacji i Dokumentacji Nowych Ruchów Religijnych i Sekt w Łodzi, Quo Vadis – Centrum Informacji o Sektach i Kultach w Olsztynie, Dominikańskie Centrum Informacji o Sektach i Nowych Ruchach Religijnych w Poznaniu, Biuro Informacji o Sektach i Nowych Ruchach Religijnych w Koszalinie i Dominikańskie Centrum Informacji o Sektach i Nowych Ruchach Religijnych w Szczecinie. Zdecydowana większość to organizacje prowadzone przez Kościół, a głównie Zakon Dominikański. Godnym polecenia z uwagi na cenne treści jest kwartalnik informacyjno-profilaktyczny „Sekty i Fakty”. Bardzo istotne są też raporty organizacji rządowych i międzynarodowych, przedstawiające zagadnienie sekt i nowych ruchów religijnych³.

W wielu sektach dochodzi do manipulacji i nadużyć. Największym zagrożeniem, jakie niosą ze sobą sekty, jest manipulacja ludzkim umysłem i psychiką. Dochodzi do „prania mózgu”, określanego „praniem dusz”, którego efektem jest fakt zniewalania myślenia, a tym samym zniewalania całego człowieka i ukierunkowania do określonego zachowania i działania. Często sekty o charakterze destrukcyjnym są wylęgarnią przestępczości zorganizowanej, zagrażającej bezpieczeństwu wewnętrznemu.

Z drugiej strony pojawiają się głosy tolerancji czy nawet poparcia dla działalności sekt, a wszelkie działania przeciwko tym grupom określa się „polowaniem na czarownice”, „nowymi wyprawami krzyżowymi, czy „zamachem na wolność sumienia i wyznania”, a zatem „zamachem na podstawy demokratycznego społeczeństwa drogo okupionego pluralizmu”. Niejednokrotnie pomoc dla tych ugrupowań wynika ze słabej znajomości problematyki związanej z sektami.

W dalszej części opracowania zostanie przedstawiony proces powstawania wspólnot religijnych, jak również wykaz najbardziej zgubnych sekt niszczących wolność i szczęście zwerbowanego człowieka.

ZAKŁADANIE WSPÓLNOT RELIGIJNYCH

W prawodawstwie polskim nie występuje określenie „sekty”, ale funkcjonuje określenie kościoły i związki religijne. Rejestr kościołów i innych związków wyznaniowych prowadzi Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Miejsce w rejestrze gwarantuje wiele uprawnień: prawo do zbierania ofiar, prawo do przyjmowania spadków i darowizn, zwolnienia z podatków i ceł oraz z prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Zakładanie nowych wspólnot religijnych reguluje ustawa o gwarancjach wolności sumienia i wyznania z 17 maja 1989 roku. Ustawa ta określana jako liberalna początkowo wymagała, aby zarejestrować nowe wyznanie grupa inicjatywna mogła liczyć zaledwie 15 osób. W wyniku tak minimalnych wymagań dochodziło do nadużyć gospodarczych ze strony celowo zakładanych grup religijnych. Dlatego też ta ustawa o gwarancjach wolności sumienia i wyznania była wielokrotnie zmieniana. Aktualnie obowiązuje ustawa z dnia 26 czerwca 1997 roku. Ustawa ta w artykule 31 zaostroża wymóg rejestracyjny, mówiąc iż o złożenie wniosku o wpis do rejestru kościołów i innych związków wyznani-

³ Por. Raport MSWiA o niektórych zjawiskach związanych z działalnością sekt w Polsce, Warszawa 2000, s. 1-65.

wych może ubiegać się grupa licząca minimum 100 osób o polskim obywatelstwie w pełni zdolnych do czynności prawnych. Wniosek o wpis do rejestru musi zawierać: dane personalne wnioskodawców, notarialnie potwierdzone ich podpisy, informacje o dotychczasowych formach życia religijnego i metody działania wspólnoty, opis praktykowanych obrzędów religijnych, zasad i źródeł doktryny, statut, następnie siedzibę wspólnoty z adresem, wykaz głównych przedstawicieli kierujących wspólnotą. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji przy podejmowaniu procesu rejestracji zgodnie z artykułem 32 ustawy może sprawdzać prawdziwość danych zawartych we wniosku lub żądać wyjaśnień uzupełniających. Dopuszcza się dwumiesięczny termin na uzupełnienie uchybień we wniosku. Jeśli wniosek zawiera postanowienia sprzeczne z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym, zdrowiem lub moralnością publiczną, a także z władzą rodzicielską wówczas Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji odmawia rejestracji danej wspólnoty religijnej⁴.

Wpis do rejestru dokonywany jest po upływie trzech miesięcy od złożenia wniosku. Wykreślenie z rejestru dokonuje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, najczęściej to gdy samo ministerstwo lub prokurator występują do właściwego sądu o zbadanie i orzeczenie czy działalność kościoła lub związku wyznaniowego jest zgodna z prawem. Negatywny wyrok prawomocny jest podstawą do wykreślenia wspólnoty z rejestru przez Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Liczne uprawnienia zachęcają do tworzenia wspólnot religijnych z osobowością prawną. Zdarza się, że te związki wyznaniowe z czasem przybierają formy o charakterze sekty. Posiadają wymagane prawem statuty, siedziby, przywódców, doktrynę, strukturę, formy kultu oraz metody działalności⁵.

Większość sekt posiada osobowość prawną jako stowarzyszenie. Prawo takie daje ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 roku. Prawo zrzeszania się w stowarzyszeniach zagwarantowane jest Konstytucją i może jedynie podlegać ograniczeniom przewidzianym przez ustawy, aby zapewnić interesy bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego oraz ochronę zdrowia lub moralności publicznej albo ochronę praw i wolności innych osób. Przy rejestracji stowarzyszenia wystarczy 15 osób. Uprawnienia do zakładania stowarzyszeń posiadają wszyscy obywatele polscy, którzy nie są pozbawieni praw publicznych. Udział w stowarzyszeniach jest dobrowolny. Odpowiedni wydział sądu dokonuje rejestracji po zatwierdzeniu statutu stowarzyszenia, o ile jest zgodny z przepisami prawa, a ubiegający się o zatwierdzenie spełniają wymagania określone w ustawie.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w działalności stowarzyszenia nie-

⁴ Do 1995 roku w Polsce działało 13 kościołów o ustawowo uregulowanej sytuacji prawnej oraz 93 kościoły i związki wyznaniowe wpisane do rejestru kościołów. Wiele wspólnot nie wpisanych do rejestru działało nielegalnie w formie stowarzyszeń, salonów odnowy, kursów poszerzenia świadomości, fundacji czy spółek. W rok później było już 125 związków wyznaniowych. Od roku 2000 na podstawie odrębnych umów z Państwem działało 15 kościołów i związków wyznaniowych: Kościół katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół ewangelicko-reformowany, Kościół ewangelicko-augsburski, Kościół ewangelicko-metodystyczny, Starokatolicki Kościół Mariawitów, Kościół Katolicki Mariawitów, Wschodni Kościół Staroobrzędowy, Muzułmański Związek Religijny, Karaimejski Związek Religijny, Kościół polskokatolicki, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Chrześcijański Baptystów, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich i Kościół zielonoświątkowców. Zob. G. Rowiński, *W niewoli sekty*, Warszawa 2001, s. 28.

⁵ Z. Pawłowicz, *Leksykon Kościołów, ruchów religijnych i sekt w Polsce*, dz. cyt., s. 131.

zgodnej z prawem i statutem, organ nadzorujący może wystąpić o terminowe usunięcie zastrzeżeń, albo udzielić ostrzeżenia wobec kierownictwa stowarzyszenia. Na wniosek organu nadzorującego lub prokuratora sąd może udzielić upomnienia, uchylić niezgodną z prawem decyzję stowarzyszenia, a w przypadku rażącego lub uporczywego naruszenia prawa rozwiązać stowarzyszenie.

W kraju działa od 300 do 400 sekt religijnych oraz kilkaset mniejszych organizacji o strukturze i sposobach działania podobnych do działań w sekcie. Szacunkowo określiła się, że pod wpływem sekt może znajdować się kilkadziesiąt tysięcy Polaków. Sekty uaktywniają się i werbuja nowych członków, szczególnie w dużych miastach gdzie występuje duża anonimowość i w czasie licznych zgromadzeń o charakterze religijnym, kulturalnym lub rekreacyjnym⁶. Brak w ustawodawstwie określenia „sekty” sprawia, że nie ma możliwości odniesienia się przy zatwierdzeniu statutu i rejestracji. Należy zatem nasilić działalność edukacyjną w stosunku do młodzieży i dzieci na temat: co to są sekty oraz ukazać podstępne sposoby wciągania do sekt⁷.

CHARAKTERYSTYKA GRUP OKREŚLANYCH MIANEM SEKTY

W obrębie socjologii, religioznawstwa i psychologii społecznej brakuje ścisłej terminologii dla określenia różnych przejawów tęsknoty za prawdą religijną. Fakt ten ułatwia nowym ruchom religijnym oraz związkom wyznaniowym utrzymywanie aury niejasności pojęciowej. Dodatkowo wspólnoty religijne w luźny sposób przypisują sobie nazwy „kościół” czy „religii”, co pozwala na łatwiejsze pozyskiwanie nowych wyznawców⁸. Brak jednoznacznej definicji licznych historycznie i współcześnie ruchów religijnych ułatwia im oddziaływanie społeczne⁹. Pierwotne tak jak w każdej religii odniesienie człowieka do Boga, tak również w omawianych ruchach religijnych przybiera rozbudowaną i konkretną postać¹⁰.

Niezwykle trudno uchwycić granicę pomiędzy religią a sektą. Pomimo wielu czynników weryfikujących próba zdefiniowania sekty nie jest łatwa. Ernst Troeltsch podkreślał, że sekta powstaje spontanicznie, a jej członkowie stanowią grupę ludności pozostającą w opozycji do powszechnego „porządku społecznego”¹¹. Najczęściej sekta to ruch protestu religijnego lub wysiłek społeczny podjęty dla nowego zidentyfikowania się¹².

⁶ G. Rowiński, dz. cyt., s. 29.

⁷ Diagnozę stanu wiedzy młodzieży studenckiej na temat sekt i technik manipulacji przez sekty prezentuje praca Elżbiety Mudrak pod tytułem *Fenomen sekt*. Zob.: E. Mudrak, *Fenomen sekt. Diagnoza stanu wiedzy studentów z regionu warmińsko-mazurskiego na temat sekt i stosowanych przez nie technik manipulacji*, Kraków 2007, s. 1-179.

⁸ A. Zwoliński, *Anatomia sekty*, Radom 2004, s. 5-6.

⁹ A. Łopatka, *Prawo do wolności myśli, sumienia i religii*, Warszawa 1995, s. 12.

¹⁰ A. Wolanin, *Dialog chrześcijaństwa z innymi religiami*, Kraków 1993, s. 5-8.

¹¹ E. Troeltsch, *Die Soziallehren der Christlichen Kirchen Und Gruppen*, w: *Gesamelte Schriften*, wyd. 3, Tubingen 1923, t. 1, s. 25.

¹² Gustaw Mensching wskazywał iż w sekcie występują: kierownictwo typu charyzmatycznego z odniesieniem do nadprzyrodzonego autorytetu, wybiórczość członków i dobrowolność udziału w życiu sekty, bezkompromisowa i radykalna postawa członków sekty wobec świata i wartości, a także tendencja do jednostronnego interpretowania doktryny i ograniczenia kultu. Por. A. Zwoliński, dz. cyt., s. 15.

Niejednokrotnie wobec sekt stosuje się określenie: grupa psychomanipulacyjna¹³. Do zbadania takich grup w 1999 roku została powołana rządowa Podkomisja Nadzwyczajna do spraw Grup Psychomanipulacyjnych. W wyniku prac podkomisji opracowano definicję: „Grupa psychomanipulacyjna to grupa o charakterze totalitarnym, naruszająca podstawowe prawa człowieka lub zasady współżycia społecznego, która przez stosowanie technik psychologicznych i socjologicznych, wykorzystywanie fizyczne, psychiczne i materialne, powoduje uzależnienie osoby od tej grupy lub jej przywódcy, a jej wpływ na jednostkę, rodzinę lub społeczeństwo ma charakter destrukcyjny”¹⁴.

SEKTY O CHARAKTERZE DESTRUKTYWNYM

Definicję sekty destrukcyjnej podał Jean Racine: „To ruch totalitarny, najczęściej podszycający się pod grupę religijną, kulturalną lub terapeutyczną. Grupa wymaga od swoich członków całkowitego posłuszeństwa, oddania się idei, darmowej pracy dla grupy i przywódcy. Dzięki zastosowaniu rozbudowanego systemu kontroli, zakazów i kar, oraz technik psychologicznych doprowadza do całkowitej zależności adeptów od grupy przy niszczeniu związków rodzinnych i społecznych”¹⁵.

Na szczęście w Polsce nie zadomowiły się na dobre sekty apokaliptyczne i satanistyczne związane z licznymi samobójstwami, zabójstwami, uprowadzeniami i innymi przestępstwami popełnianymi z racji przynależności do sekty.

Najczęściej podatnymi osobami na działanie sekt są ludzie młodzi. Tracąc kontakt z rodzicami, przeżywając problemy w szkole, opuszczając miejsca swoich zajęć i zabaw, zrywając z kościołem szukają wsparcia w pustce i marzeniach. Po drodze spotykają propozycje zrealizowania siebie w grupach kultowych zwanych sektami religijnymi.

Do sekt o wyjątkowo negatywnym należy zaliczyć działające w Polsce następujące grupy¹⁶:

a) Kościół Scjentologiczny nazywany również Kościołem Nauki o Wiedzy

Kościół ten został założony w 1954 roku przez Lafayette Ron Hubbarta. Założyciel związany był z satanistami, a głównie z Jackiem Parsonsem z którym miał nawet wspólne konto. Po działalności Założyciela w Ameryce, drogi prowadziły do Europy. Główne Centrum mieści się w Flag na Florydzie. Rządy niektórych państw - ze względu na nadużycia finansowe, korupcję, przenikanie do administracji państwowej, wyłudzenie posiadłości, uzależnianie psychiczne członków tej organizacji - zabroniły działalności tej sekcji na terenie kraju. Duże sukcesy zdobył ruch wśród ar-

¹³ Grupa manipulacyjna to sekta za zamkniętymi drzwiami. Pawłowicz podaje, iż „za sektę można uznać każdą grupę, która posiadając silnie rozwiniętą strukturę władzy, jednocześnie charakteryzuje się znaczną rozbieżnością celów deklarowanych i realizowanych oraz ukrywaniem norm w sposób istotny regulujących życie członków, która narusza podstawowe prawa człowieka i zasady współżycia społecznego, a jej wpływ na członków, sympatyków, rodziny i społeczeństwo ma charakter destrukcyjny”. Zob. Z. Pawłowicz, dz. cyt., Częstochowa 2008, s. 132.

¹⁴ Tamże, s. 132.

¹⁵ Civitas Christiana, *Uwaga sekty*, (ulotka), Łódź 1995.

¹⁶ Wykaz sekt z stosownymi modyfikacjami i poszerzeniami zaczerpnięty z drugiego rozdziału pod tytułem *Działalność sekt religijnych w Polsce* z książki: G. Rowiński, dz. cyt., s. 49-117.

tystów Hollywoodu. To „religijna mafia”, która wykorzystując techniki marketingu i biznesu wyłudza od ludzi ich majątki. Sekta założyła elitarną Organizację Morską w Los Angeles, gdzie członkowie przechodzą szkolenie wojskowe, żyją w komunie, są zhierarchizowani, pracują bez wynagrodzenia po kilkanaście godzin dziennie. Ich metody pokonywania przeciwników są sprzeczne z prawem. W Polsce została założona misja w Gdańsku, a działalność jest skrywana ze względu na patologiczne działania. Raport rządowy uznał tę sektę za jedną z najbardziej kontrowersyjnych wspólnot religijnych w Polsce¹⁷.

b) Kościół Jezusa Chrystusa Świętych Dni Ostatnich nazywany mormonami

Organizację założył Joseph Smith, na bazie doktryny, którą opisał w Księdze Mormona. Kościół Mormonów powstał głównie wśród amerykańskich farmerów o niskim wykształceniu i ubogim statusie materialnym. Aktualnie tworzy mocną siłę polityczną i gospodarczą. Posiada stacje telewizyjne, gazety, sieć hoteli i szpitali. Utrzymuje się z ofiar swoich wiernych, którzy ofiarują 1/10 swoich dochodów. Założyciel Joseph Smith miał 48 żon, a zatem konsekwentnie mormoni są zwolennikami poligamii¹⁸.

c) Sekta Rejneesha

Nazywany przez sektę błogosławionym Shree Rajneesh urodził się w 1931 roku w Indiach. Jako trzydziestolatek rozpoczął działalność religijną i w 1969 roku w Bombaju założył organizację. Prowadził kursy dynamicznych medytacji w pięciu sesjach dziennie. Uczestnicy nago pełzali po pomieszczeniach i dopuszczali się pieszczot. Niejednokrotnie dochodziło do orgii seksualnych, w odurzeniu narkotykami. Założyciel twierdził, iż aby osiągnąć stan boskości trzeba wyzbyć się wszelkich hamulców odnośnie seksu i oddać się mu bez reszty. Takie postawy doprowadzały wyznawców sekty do nieodwracalnych zmian psychicznych¹⁹.

d) New Age – Nowa Era – Nowa Epoka – Era Wodnika

Początki ruchu związane są z wydaniem ok. 1962 roku książki Alicji Bailey’ a „Powrót Chrystusa”. To społeczny ruch kultowy, który stanowi mieszanekę wierzeń pogańskich, spirytyzmu, wróżbiarstwa, magii, astrologii, filozofii Wschodu, reinkarnacji, parapsychologii. Jest religią, filozofią i nauką ze szczyptą chrześcijaństwa. Wyznawcy twierdzą, że ich bóg jest w nich samych, sami określają swoje przeznaczenie i mogą pokonać wszelkie trudności. Ruch gwarantuje wolność we wszystkich dziedzinach życia, a proponowana duchowość oparta jest na poznaniu intuicyjnym i doświadczeniu wewnętrznym. Wyznawcy New Age odrzucają wszel-

¹⁷ W Kościele Scjentologicznym trudno mówić o zwartej formie organizacyjnej: kontakty między funkcjonariuszami a wiernymi ograniczają się do auditingu, rozmaitych kursów, wykładów i seminariów w terenie. Zob. J. Prokop, dz. cyt., s. 53-59; G. Rowiński, dz. cyt., s. 51-53; T. Franc, *Scjentologia*, w: *Terroryzm w sektach*, red. G. Fels, Ruda Śląska - Tychy 2004, s. 47-60.

¹⁸ G. Rowiński, dz. cyt., s. 54.

¹⁹ Tamże, s. 55.

ką moralność i poczucie grzechu, nie wierzą w dobro ani zło. Przyjmują „wędrówkę dusz”. Corocznie w Krakowie organizują festiwal skupiający zwolenników Nowej Ery pod hasłem „Nie z tej ziemi”²⁰.

e) Bractwo Zakonne Himavanti

Ruch został założony w styczniu 1983 roku. Sekta propaguje kult Boga pod imieniem Śiwa oraz Bogini pod imieniem Parwati (Parvati), naucza kilkunastu metod tantry, jogi oraz ajurwedy. Członkowie sekty zajmują się praktykowaniem medycyny alternatywnej oraz działalnością społeczno-kulturalną. Bractwem kieruje grupa przywódców duchowych, a zarządzaniem zajmuje się założyciel ruchu Ryszard Matuszewski. Sekta posiada ono ok. 1100 wyświęconych mnichów i mniszek i około 100 nauczycieli oraz instruktorów. Łączna liczba członków w Polsce szacowana jest na 22 tysiące osób. Ruch nie posiada osobowości prawnej w Polsce ani żadnym państwie Europy. W 1995 roku ruchowi odmówiono rejestracji, stwierdzając, że jego statut jest sprzeczny z Konstytucją RP. Kryminalistyczna i terrorystyczna działalność Matuszewskiego sprawiła że znalazł się w więzieniu i został uznany za niepoczytalnego²¹.

f) Międzynarodowe Centrum Odnowy Ludzi i Ziemi – Towarzystwo Antrovis

Stowarzyszenie psychoterapeutyczne zarejestrowane we Wrocławiu w 1990 roku, z zamiarem przekazywania wiedzy na temat energetycznej budowy ciała człowieka i wszechświata oraz założeniem lecznicy zajmującej się modelowaniem i regenerowaniem ludzkiego ciała i jego narządów niekonwencjonalnymi metodami. Antroviści tworzą sektę urologiczną, wierzą w UFO, nawiązali kontakty z istotami pozaziemskimi, gotowi są oddawać serca, płuca i nerki, by kosmici ratowali ziemię. Zapowiadają kataklizmy, wojny, głód, choroby i koniec świata, z którego ocaleją wyedukowani wybrańcy ewakuowani na inną planetę. Rozgłaszają mesjanizm narodu polskiego, który stanowi przyszłość świata dzięki krakowskiemu i wrocławskiemu „czakramowi”. Oficjalnie nie działają od 1994 roku.

g) Raelianie

To zwolennicy UFO, pewni że człowiek powstał w laboratorium, dzięki przybyszom z planety Eloim. Mieszkańcy Eloim posiadają wiedzę wyprzedzającą 25 tysięcy lat, co pozwala odtworzyć człowieka z każdej komórki. Twórcą jest Claude Vorilhon, który osobiście spotykał się z przybyszami z kosmosu („Przekaz dany mi przez przybyszów z kosmosu”). Propagatorem i przywódcą ruchu w Polsce jest Jacek Adam-

²⁰ Tamże, s. 56-58.

²¹ G. Fels, „Terroryzm” w Politechnice Śląskiej, w: *Terroryzm w sektach*, dz. cyt., s. 93-94; G. Fels, *Terroryzm w sektach*, w: *Terroryzm w sektach*, dz. cyt., s. 106-114; KAI, *Bractwo straszy sędziów*, „Życie”, nr 178, s. 7; T. Petain, „Stop jego bestialskim zbrodniom!”, w: *Terroryzm w sektach*, dz. cyt., s. 115-121; G. Fels, *Bractwo Zakonne Himawanti*, w: *Terroryzm w sektach*, dz. cyt., s. 129; K. Pańniewski, G. Fels, *Jak to „Fakty i Mity” z Bractwem Himawanti partię zakładały*, w: *Terroryzm w sektach*, dz. cyt., s. 131-136; P. Nowakowski, *Himawanti się mści*, w: *Terroryzm w sektach*, dz. cyt., s. 137-140; B. Matejko, *Odeszłam z Bractwa Himawanti*, w: *Terroryzm w sektach*, dz. cyt., s. 141-153; G. Fels, *Terroryzm w wykonaniu Ryszarda M.*, w: *Terroryzm w sektach*, dz. cyt., s. 155-170.

czak. Symbol raelian to kombinacja sześcioramiennej gwiazdy Dawida z wpisaną w nią swastyką, a największym świętem nowy rok obchodzony z 5 na 6 sierpnia, na pamiątkę zrzucenia bomby atomowej na Hiroszimę. Dążą do utworzenia jednego rządu dla całego świata złożonego z intelektualistów – geniokratów, zlikwidowania systemu demokratycznego oraz zniesienia granic między państwami. Żądają zlikwidowania własności prywatnej i dziedziczenia. Majątki przepisują dla głównego przywódcy. Propagują swobodę seksualną i obyczajową, antykoncepcję, aborcję, eksperymenty genetyczne, klonowanie i eutanazję. Swoje ciała po śmierci oddają do badań naukowych²².

h) Christianie – Chrześcijananie

Ruch opiera swoją naukę na Biblii. Polska liderka tego ruchu dwukrotnie odpowiadała przed sądem za uprowadzenia nieletnich²³. Interwencje policji i sądów doprowadziły do oficjalnej likwidacji tej sekty, dlatego działa ona w ukryciu²⁴.

i) Instytut Wiedzy o Tożsamości Misja Czaitanii

Początkami sięga lat siedemdziesiątych XX wieku. Członkowie misji wyznają zasadę odrzucenia w relacji do: używek, mięsa, gier hazardowych i zawiązków pozamażeńskich. Czczą Boga Krisznę i wierzą w reinkarnację. W Polsce działają od 1990 roku we wszystkich większych miastach, a przewodniczy im Elżbieta Serwin. Dyrektorem Instytutu jest Waldemar Kociuba. Grupa ta mocno i stale penetruje środowiska młodzieżowe w kraju, promuje się przez plakaty, proponuje pomoc dla młodych w zrozumieniu siebie i świata. Jako organizacja jest oceniana mocno pejoratywnie, gdyż destruktywnie wpływa na życie młodych ludzi, stosuje wyrafinowane techniki psychomanipulacji i środki halucynogenne, wymaga bezwzględnego posłuszeństwa od członków i często doprowadza ich do chorób umysłowych, izoluje od rodzin i doprowadza do wyczerpania fizycznego²⁵.

j) Rastafarianie

Sekta jest ruchem religijno-mistycznym nawiązującym do wątków Autokefalicznego Kościoła Koptojskiego. Uważają, że całe życie ludzkie to babilońskie wygnanie spowodowane sprzedawaniem ludzi jako niewolników na targach. Zdradzeni przez babilońskie systemy są umysłowo zniewoleni przez rządy i religie. W cieniu muzyki regge prowadzą niekończące się dyskusje na tematy wiary. Nie jedzą wieprzowiny, nie piją alkoholu, w obrzędach używają haszyszu i marihuany, przesadnie często się myją. W Polsce działają promując muzykę regge, spokój, romantyzm i radość życia²⁶.

²² G. Rowiński, dz. cyt., s. 61-63.

²³ Tamże, s. 64.

²⁴ Z. Pawłowicz, dz. cyt., s. 180.

²⁵ G. Rowiński, dz. cyt., s. 65-67.

²⁶ Tamże, s. 68-69

k) Sekta Wielkiego Mistrza

Wielki Mistrz z Krakowa wyczytując z gwiazd losy ludzkie, kieruje życiem wszystkich członków zhierarchizowanej sekty, wypytując ich o najdrobniejsze szczegóły. Nakazuje posłuszeństwo i szacunek. Każdy ma swoje miejsce w grupie i tylko niektórzy dostępują zaszczytu zbierania krowich odchodów, budowy świątyni świętego ognia – pałacu dla Mistrza, kontroli członków grupy czy seksu z Wielkim Mistrzem. To on wyczytał z gwiazd, że nadchodzi wojna, dlatego aby uśmierzyć gniew bogów trzeba wyzbyć się własności i posiadania, wyzwolić się z pychy i dumy, każdego dnia medytować i pościć. Członkowie sekty (poza Mistrzem) mają obowiązek codzienne wstawać o świcie i medytować w pierwszych promieniach słońca, w dymie spalanych krowich odchodów. Ten toksyczny Wielki Mistrz kontroluje wszystko co dotyczy członków sekty. Szczęśliwcy, którym udało się wyrwać z szponów sekty znaleźli się na skraju śmierci głodowej, nabywając się osteoporozy, anoreksji, zaburzeń hormonalnych lub silnej neurozy. Sekta prowadzi szkołę i organizuje prelekcje w czasie których członkowie dokonują kolejnych kradzieży dusz ludzkich²⁷.

l) Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny

Ruch parareligijny, założył w 1965 roku Hindus Bhaktivedanta Swami Prabhupada, celem czci Kriszny. W Polsce działają od momentu zarejestrowania w 1988 roku. Tworzą najczęściej wspólnoty świątynne o bardzo surowym, spartańskim trybie życia. Przy wsparciu organizacji hinduistycznych organizują i prowadzą kuchnie wegetariańskie dla bezdomnych. Wyznawców Kryszny obowiązuje rytuał religijny oraz rygoryzm norm obyczajowych, a wśród nich:

- zakaz wszelkiego rodzaju rozmów nie wiążących z rozwijaniem świadomości Kryszny,
- zakaz wszelkich rozrywek i gier hazardowych,
- zakaz spożywania alkoholu, tytoniu, narkotyków, herbaty i kawy,
- zakaz stosunków płciowych, które nie są zatwierdzone przez przewodnika duchowego,
- zalecenie wegetarianizmu,
- praktykę diety ze zbóż, kasz, kielków, orzechów, mleka i jego przetworów.

Nagrodą za wiarę w Kryszny i spełnianie praktyk wyznawca doświadcza szczęścia objawiającego się w: zaniemówieniu, oblewaniu się potem, żeżeniem się włosów na głowie, drżeniem, utratą przytomności, ekstatycznym płaczem i transem. Parlament Europejski uznał sektą za szkodliwą i niebezpieczną, gdyż poddaje członków technice umysłowej zależności przez surową dietę i pozbawianie snu²⁸.

m) Kościół Chrześcijan w RP – Żyrdowski Kościół Pana Kazimierza

Sekta religijna zarejestrowana i legalnie działająca do 1998 roku. Założycielem jest nie znany do końca Kazimierz z Żyrdowa. W zborach w Krotoszynie i Poznaniu oraz w czasie misyjnych wyjazdów po całym kraju indywidualnie głosi przesłanie

²⁷ Tamże, s. 70-71.

²⁸ Tamże, s. 72-74; J. Prokop, dz. cyt., s. 18-31; Z. Pawłowicz, dz. cyt., s. 169-173.

dla każdej osoby. Członkowie grupy określają założyciela mesjaszem, a sami stanowią grono duchownych, którzy mają pełnić misję. Założyciel werbuje i duchowo zniewala ludzi, prowadzi specyficzne obrzędy religijne łącznie z namaszczeniem i uświęcaniem małżeństw²⁹.

n) Zbór Chrześcijański Leczenia Duchem Bożym – „Niebo”

Założycielem tej specyficznej sekty w Majdanie Kozłowieckim jest dawny uzdrowiciel Bogdan Kocmajor. Cudów uzdrowień dokonywał często przy kościołach. Wyznawcy wyzbywają się dowodów tożsamości. Sam założyciel nosi imię NIE, a jego przybrana żona BO, co daje nazwę sekty. W sekcie obowiązuje zasada hierarchiczności, posłuszeństwo, wyzbycie się dóbr materialnych. Dzieci sekty nie są ewidencjonowane ani posyłane do szkoły. Wyznawcy nie żyją w zgodzie z prawem i prowadzą niebezpieczne praktyki³⁰.

o) Kościół Zjednoczeniowy - Ruch pod Wezwaniem Ducha Świętego dla Zjednoczenia Chrześcijaństwa Światowego (Sun Myung Moona)

Kościół Zjednoczenia został założony w 1954 roku przez Sun Myung Moona i jest zaliczany do najbogatszych ruchów wyznaniowych na świecie. Przywódca sekty jest właścicielem licznych wydawnictw, koncernów, hoteli i nieruchomości. Zakłada liczne organizacje zamierzając utworzyć jedną światową rodzinę. Przygotowuje i gromadzi prowokacyjne materiały. W działalność sekty pośrednio angażują się politycy i urzędnicy państwowi. Każdy kto jest członkiem sekty może do woli oszukiwać wszystkich którzy do sekty nie należą, a tym samym są dziećmi diabła. Sekta organizuje ceremonie ślubne, gdzie śluby kojarzone są przez Moona. Nadzór nad całością prowadzi założyciel. W Polsce wspólnota została zarejestrowana w 1990 roku. Członkowie sekty mało śpią i skromnie się odżywiają, odcinają się od świata i rzeczywistości, a przez to rujną życie psychiczne, emocjonalne i duchowe. Ich codzienne życie cechuje praca, trwanie w zasadach i otumaniające werbowanie nowych członków. Znani są z przemytu i handlu narkotykami. Parlament Europejski uznał sektę za zagrożenie dla ładu i porządku społecznego, zaś Biuro Bezpieczeństwa Narodowego wymieniło ją wśród bardziej kontrowersyjnych sekt w kraju³¹.

p) Buddyści Zen

Ta sekta jest odłamem religii buddyjskiej. Do Polski zawitała w zorganizowanej postaci z wizytą Philipa Kapleau w 1975 roku. Jako stowarzyszenie zostali zarejestrowani w 1980 roku. Przyczynami wejścia w sektę jest brak ufności do kościoła, poczucie zagubienia i niepewności w społecznym przystosowaniu oraz chęć samodzielnego poszukiwania duchowego szczęścia. Sekta promuje książki związane z buddyzmem, a psychoterapię i sztukę traktuje terapeutycznie³².

²⁹ G. Rowiński, dz. cyt., s. 78.

³⁰ Tamże, s. 79-81.

³¹ J. Prokop, dz. cyt., s. 32-42; G. Rowiński, dz. cyt., s. 82-88; Z. Pawłowicz, dz. cyt., s. 164.

³² G. Rowiński, dz. cyt., s. 89-91.

q) Dzieci Jezusa - Jezusowcy (Jesus People)

Dzieci Jezusa stanowią grupę kultową związaną z ruchem hippisów. Podobnie jak hippisi negują cywilizację Zachodu z promocją materializmu, pogonią za sławą i pieniądzem. Uznają, iż Jezus tak jak młodzi ludzie przeciwstawia się bogatym i wpływowym tego świata. Głoszą idee powrotu do źródeł, do Ewangelii, Jezusa i miłości. Efektem takiej postawy było powstanie słynnej rock – opery „Jesus Christ Superstar”, a także kilka podobnych filmów. W Polsce ruch działa od lat siedemdziesiątych XX wieku. Nabożeństwa z muzyką rockową dały początek ruchowi, a wzorce duszpasterskie przejął ruch oazowy, charyzmatyczny i neokatechumenalny³³.

r) Dzieci Boże - Wspólnota Niezależnych Zgromadzeń Misyjnych „Rodzina” Rodzina Boga – Rodzina Miłości

Sekta działa pod różnymi nazwami stowarzyszeń społecznych i organizacji charytatywnych. Założycielem jest były kapłan protestancki David Berg, który pod wpływem prądu hippisów zwanego „Jesus Movement” głosił religijno-moralne zasady. Niespokojny założyciel ciągle podróżował ze swoją 6 osobową rodziną. Powoli tworzył organizację sekty. Każdy wstępujący do ruchu musiał podpisać zgodę na kontrolę i cenzurowanie korespondencji, poszanowanie i posłuszeństwo, oddanie wszystkich dochodów na rzecz sekty. Konceptje wolnej miłości i grupowego seksu prowadziły do moralnego rozpasania i rytualnej prostytucji. Celem sekty są ludzie młodzi, a nawet dzieci, zaś dewizą jest zawołanie: „sex dla Jezusa”³⁴. Działalność sekty znana z zagranicy obejmuje uprowadzanie dzieci, wykorzystywanie seksualne i molestowanie nieletnich, propagowanie stosunków kazirodczych oraz produkcję filmów pornograficznych³⁵.

Wszystko co nie jest związane z sektą jest dziełem szatana, również każdy kto nie jest w sekcie jest pod wpływem szatana i dlatego należy takich ludzi i dzieła niszczyć wszelkimi sposobami³⁶. W Polsce sekta spotkała się z odmową zatwierdzenia jako grupa wyznaniowa. Dlatego też działa nieoficjalnie i stanowi zagrożenie dla porządku publicznego³⁷.

s) Wyznawcy szatana – sataniści

Na koniec prezentacji grup określanych sektami pozostała bardzo specyficzna sekta antyreligijna, która stanowi opozycję wobec chrześcijaństwa i jego zasad. Począt-

³³ Tamże, s. 92-93.

³⁴ Jeden z listów założyciela sekty zawiera nie potrzebujące komentarza a burzące porządek społeczny słowa: „Dzieciaki są porywane ze swych domów przez prawa o obowiązku szkolnym, zaćpane jak wszyscy diabli przez nowoczesne, bezbożne, bezużyteczne szkolnictwo publiczne, zahipnotyzowane przez telewizję, filmy, magazyny i nowoczesną muzykę i więzione przez nowoczesny reżim prawa o pracy nieletnich, prawa o władzy rodzicielskiej, prawa o dolnej granicy wieku uprawniającej do małżeństwa, prawa o niepełnoletniości, przez Przepisy poborowe i przymusową służbę wojskową”. Za: J. Prokop, dz. cyt., s. 51-52.

³⁵ G. Rowiński, dz. cyt., s. 75-77; *Sekty i niektóre związki wyznaniowe w Polsce*, w: *Raport o stanie bezpieczeństwa państwa Biura Bezpieczeństwa Narodowego*, Warszawa 1995, s. 59.

³⁶ J. Prokop, dz. cyt., s. 48-52.

³⁷ G. Rowiński, dz. cyt., s. 75.

ki satanizmu sięgają XVII wieku i założonego wówczas Klubu Piekelnego Ognia. Mroczne doktryny oparte są na złocznym i czarnomagicznym aspekcie wiedzy tajemnej, niejednokrotnie związane z magią seksualną. Na podstawie tych działań Sandor Anton La Vey powołał do życia Kościół Szatana i opublikował Biblię Szatana. Księga zachęca do kultu zła, wychwala ludzką skłonność do osiągania nawet za wszelką cenę psychicznego i fizycznego zadowolenia. Ruch dopuszcza się ofiar ze zwierząt i ludzi, które składane są najczęściej w czasie czarnych mszy, powiązanych z demolowaniem cmentarzy lub kościołów. Jest grupą przestępczą, w której dokonuje się morderstw i okaleczeń, gwałtów na dzieciach, sadystycznych pobić na tle rasowym, a wszystko głównie z nienawiści. Wyznawcy czynnie uczestniczą w różnych formach przemytu i handlu alkoholem i narkotykami. Sataniści mają swoje ośrodki i hierarchię z sześcioma stopniami wtajemniczenia. Sympatycy organizują się wokół zespołów heavymetalowych. Zasadniczo nie zagrażają państwu, gdyż nie mają żadnych ideałów, ale zagrażają jednostce.

Zaprezentowane sekty odznaczają się szkodliwością społeczną. Uznawane są za niebezpieczne dla środowiska zewnętrznego, jak również dla swoich członków. Tworzą organizacje o charakterze totalitarnym, o hierarchicznej strukturze zależności, wymagające od członków ślepego i bezwzględnie posłuszeństwa, narzucające dla poddanych program dnia i rytm życia, przywiązujące dużą uwagę do prania mózgu i prania dusz przez indoktrynację, izolujące od rodziny i źle postrzeganej społeczności zewnętrznej. Większość z wyżej omówionych sekt cechuje doktrynalny fundamentalizm, wyłączność na posiadanie prawdy, przeświadczenie o szczególnej a nawet nadprzyrodzonej roli przywódcy oraz boże powołanie każdego członka grupy. Dlatego sekty te są destruktywne. Uzasadnieniem takiego stanu rzeczy jest fakt, że grupy te godzą w porządek prawny i społeczny poprzez uzależnienie, a nawet ubezwłasnowolnienie sobie członków przez przywódców sekty, poprzez zachwianie równowagi psychicznej i zerwanie z dotychczasowym gronem bliskich i przyjaciół³⁸. Destrukcyjny charakter sekt sprawia, że stanowią one zagrożenie dla wolności obywateli i dla społeczeństwa, wykazują dużą szkodliwość religijno-etyczną i społeczno-wychowawczą, a zatem są organizacjami przestępczymi³⁹.

KOŚCIÓŁ KATOLICKI A SEKTY

Rozwój sekt w ostatnich dziesięcioleciach postawił Kościół katolicki w nowej i dotychczas nieznannej na taką skalę sytuacji. Pojawiające się problemy skłoniły Kościół do zajęcia i wypowiedzenia jasnego stanowiska. Brak było klarownego nauczania Kościoła wyrażonego w istotnych dokumentach kościelnych. Na temat sekt milczał Kodeks Pio-Benedyktyński z 1917 roku, nic nie mówiły o sektach dokumenty Soboru Watykańskiego II, ani Kodeks Prawa Kanonicznego Jana Pawła II. Problem licznych i szkodliwych sekt został dostrzeżony przez papieża Jana Pawła II. Nauczanie papieskie wyrażało niepokój związany z sektami i równocześnie wskazania duszpasterskie konieczne względem coraz liczniejszych sekt i grup im podobnych. Istotne wypowiedzi znajdziemy w po-

³⁸ Zob. M. Libiszowska – Żółtkowska, *Kościół i związki wyznaniowe w Polsce. Mały słownik*, Warszawa 2001, s. 45.

³⁹ Z. Pawłowicz, dz. cyt., s. 163.

synodalnej adhortacji apostołskiej *Christifideles laici*⁴⁰, encyklice *Redemptoris missio*⁴¹, adhortacji *Pastores dabo Vobis*⁴², a także w orędziu na Dzień Emigranta na rok 1990⁴³. Nauczanie Jana Pawła II i dokument posynodalny wydany pod nazwą *Sekty albo nowe ruchy religijne. Wyzwanie duszpasterskie* (wydany w 1986 roku) wprowadza w użytkowanie na terenie Kościoła określenia *sekta*, które ma pejoratywne zabarwienie⁴⁴.

PRAWNA OCHRONA DZIECI POSZKODOWANYCH PRZEZ SEKTY

Osoby dorosłe poddane w sektach „praniu duszy” lub stosowaniu hipnozy, nie podlegają pełnej prawnej ochronie. Natomiast dzieci jako ofiary sekty są chronione działaniem prokuratora. Rodzicom takich dzieci przysługuje wiele uprawnień. Mają one wyraz w artykule 92 Kodeksu Rodzinno-Opiekuńczego, który stwierdza: „Dziecko pozostaje aż do pełnoletniości pod władzą rodziców”. Artykuł 95 wspomnianego Kodeksu stanowi, iż: dziecko pozostające pod władzą rodzicielską powinno okazywać posłuszeństwo swoim rodzicom. Natomiast artykuł 100 tegoż Kodeksu mówi, że zarówno sąd opiekuńczy, jak i inne organy państwowe są zobowiązane do udzielenia pomocy rodzicom, jeśli jest ona potrzebna do należytego wykonywania władzy rodzicielskiej. Dlatego w razie potrzeby, każdy z rodziców może zwrócić się do sadu opiekuńczego o odebranie dziecka zatrzymanego przez osobę nieuprawnioną⁴⁵.

PATOLOGIE SEKT SĄ SPRZECZNE Z PRAWEM

W przypadku uzasadnionego podejrzenia przestępstwa prokurator wszczyna śledztwo lub dochodzenie, by zbadać czy rzeczywiście czyn przestępczy został popełniony. Kodeks karny w kolejnych artykułach przewiduje określoną karę w przypadku: przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu oraz za pozbawienie wolności (art. 189), zmuszania (art. 191), zgwałcenia (art. 197), nierządu z osobą bezradną (art. 198), nierządnego nadużycie stosunku zależności (art. 199), nierządu z osobą małoletnią (art. 200), pornografii (art. 202), przymuszania do prostytucji (art. 203), sutenerstwa i stręczycielstwa (art. 204), znęcania się (art. 207), rozpijania małoletniego (art. 208), uprowadzenia małoletniego (art. 211). Przestępstwa przeciwko mieniu, przestępstwa przeciwko obroto- wi gospodarczemu, przestępstwa przemytniczo dewizowe oraz inne podobne⁴⁶. Takie przestępcze czyny mające miejsce w działalności sekt są sprzeczne z prawem.

PODSUMOWANIE

Tolerancja ruchów wyznaniowych ma pewne granice wyznaczone przez normy prawne. **Nie wolno akceptować ruchów** wyznaniowych, które są grupami wysoce destruk-

⁴⁰ Jan Paweł II, Adhortacja apostołska *Christifideles laici* (30 grudnia 1988), nr 34: AAS 81 (1989), 455.

⁴¹ Jan Paweł II, Encyklika *Redemptoris missio* (7 grudnia 1990), nr 31: AAS 83 (1991), 272.

⁴² Jan Paweł II, Adhortacja *Pastores dabo Vobis* (25.03.1992), w: Adhortacje Ojca Świętego *Jana Pawła II*, t. 2, Kraków 1996, s. 407-538.

⁴³ Jan Paweł II, *Orędzie na Światowy Dzień Pokoju 1990*, nr 6: AAS 82 (1990), 150.

⁴⁴ Z. Pawłowicz, dz. cyt., s. 135-137.

⁴⁵ Treść zaczerpnięta z: *Kodeks rodzinny i opiekuńczy*, Toruń 2013, s. 27-29.

⁴⁶ Analiza artykułów kodeksowych według: *Kodeks Karny. Karny Postępowania Karnego, Karny Wykonawczy*, wydanie V, Bielsko Biała 2001.

cyjnymi, a wręcz toksycznymi. Ruchy takie niszczą nie tylko osobowość człowieka, burzą więzi rodzinne, a także manipulują wolą swoich członków, a nawet nakłaniają ich do popełniania przestępstw.

Faktem jest, że potężne siły ideologiczne, interesy polityczne i ekonomiczne posługują się sektami, by nawet niemoralnymi i przestępczymi metodami osiągnąć swoje zamierzone cele⁴⁷. Niestety ze smutkiem trzeba stwierdzić, że prawo nie ma rozwiązań na przeciwdziałanie sektom. Marginalna kontrola przy rejestracji jest niewystarczająca. Brak jest „recepty”, która byłaby antidotum na patologiczne działania destrukcyjnych związków wyznaniowych.

Samozwańcy „zbawiciele” i oszuści handlujący odwieczną ludzką tęsknotą za dostaniem się do nieba albo innego miejsca wiecznego szczęścia w czasie rytuałów, przy odurzeniu środkami oszałamiającymi, dokonują kryminalnych zabójstw, palą żywcem lub trują szybko działającą trucizną, albo strzelają w tył głowy. Zdarzenia te dokonywane w sektach przeszły już do historii zbrodni. Niewiarygodne fakty miały miejsce we wspaniale ozdobionych świątyniach, z udziałem morderców oraz ich ofiar ubranych w odświętne szaty. Wycieńczonym psychicznie i obłąkanym sekciarzom oferowano jak w agencji turystycznej podróż do rajów w krainę szczęścia. Wydarzenia kamuflowane przez wodzów sekt są dowodem jak człowiek może wykorzystać drugiego, gdy pozwoli mu „ukraść duszę” i zawiadnąć jego wolą⁴⁸.

Fakt obecności i działania sekt ma miejsce. Dlatego jawi się potrzeba wzmożonych działań państwa i Kościoła, nie tylko przez ośrodki pomocy czy informacji o sektach. Konieczne jest również promowanie zdrowej rodziny, klarowne relacje między domownikami i krewnymi. Dyrektorzy szkół i nauczyciele również powinni zwrócić uwagę młodzieży, na czyhające na nich zagrożenia ze strony sekt, a szczególnie w okresach wakacyjnych, kiedy młodzież najbardziej narażona jest na werbunek przez sekty. Również dla prawników i służb strzegących bezpieczeństwa obywateli pojawia się nowe wezwanie w pracy, by życie i codzienność nie były zakłócone przez złodziei dusz ludzkich.

Pytanie zawarte w tytule rozważania jest bardzo odważne. Popełniane przez sekty przestępstwa dają ku temu podstawę. Bez wątpliwości działalność sekt niesie destrukcyjny wpływ na życie jednostek i społeczności. Trudno wydać jednoznaczny werdykt oceniający w stosunku do wszystkich sekt działających w kraju. Do wydawania decyzji związanych z przestępczością powołane są niezależne sądy, które korzystając z pomocy służb porządkowych i strzegących bezpieczeństwa wydają ostateczne werdykty. Powstaje jednak kilka pytań, nad którymi warto w przyszłości się zastanowić: Czy takie sekty powinny funkcjonować w naszym kraju? Czy ich działanie na pojedyncze osoby i na społeczność nie jest przestępcze i może być dozwolone? Czy nie trzeba zmienić prawa tak, by grupy tego typu nie popełniały przestępstw? Jakich środków profilak-

⁴⁷ Z. Pawłowicz, dz. cyt., s. 181.

⁴⁸ Sekty są jak epidemia. Mnożą się i są niebezpieczne. Samozwańcy prorocy i zbawiciele ludzkości oferują radość i szczęście, nawet na wieki. Jako przestrożę zachęcamy, by zajrzeć do książki opisującej drastyczne przestępstwa. Autor poświęcił długie miesiące by przedrzeć się przez morze protokołów i zeznań i dotrzeć do prawdy zbrodni. Czas poświęcony na studiowanie akt procesowych daje nam na 242 stronach opis tragedii jakie dokonały się w destrukcyjnej sekcie. Zob. Przedmowa, do książki opisującej drastyczne przestępstwa: V.P. Borovička, *Sekty szatańskich bogów*, Warszawa 1996, s. 5-6.

tycznych użyć w relacji do werbujących i werbowanych? Postawione pytania wymagają analizy i obserwacji grup określanych sektami.

STRESZCZENIE

W opracowaniu podjęto próbę wykazania w oparciu o bogatą literaturę, różne opracowania naukowe, raporty, czy sekty są formą przestępczości zorganizowanej. W opracowaniach naukowych i popularnonaukowych ukazane jest, iż w wielu sektach dochodzi do nadużyć gospodarczych, podburzania do zakłócania porządku publicznego, manipulacji umysłu i psychiki ludzkiej w efekcie czego, zniewala się człowieka i ukierunkowuje do określonego i pożądanego zachowania i działania. Przez co taka sekta staje się wylęgarnią zorganizowanej przestępczości. Nie mniej jednak z drugiej strony pojawiają się głosy tolerancji i poparcia dla działania sekt, a działania przeciw sektom określone są jako zamach na postawy demokratycznego społeczeństwa. Aktualnie obowiązujące ustawodawstwo w tym zakresie stawia minimalne wymogi przy rejestracji, natomiast liczne uprawnienia zachęcają do tworzenia wspólnot z osobowością prawną. Większość sekt w Polsce posiada osobowość prawną i szacunkowo jest ich około 300-400, i może się w nich znajdować około kilkadziesiąt tysięcy Polaków. W opracowaniu zostały wykazane sekty działające w Polsce o charakterze destrukcyjnym, godzące w porządek prawny i moralny społeczeństwa. Występuje potrzeba wzmożonych działań państwa i Kościoła w zakresie obrony rodziny, kształtowania prawdziwych relacji międzyludzkich, ochrony dzieci i młodzieży przed sektami. Natomiast dla służb dbających o bezpieczeństwo obywateli pojawia się nowe wyzwanie w pracy.

SUMMARY

Are the activities of religious sects can be a form of organized crime?

This paper attempts to demonstrate based on extensive literature, various scientific studies, reports whether or not the sect are a form of an organized crime. In the scientific and popular publications it is shown that in many sects it comes to fraud and to the incitement to public disorder as well as the manipulation of the mind and the human psyche as a result of which it enslaves a man and directs a specific and desired behavior and actions. That is why the sect becomes a breeding ground for an organized crime. Nevertheless, on the other hand, there are voices of tolerance and support for the activities of sects and action against sects are referred to as the attack to the attitude of a democratic society. The current legislation in this area puts the minimum requirements for the registration, and encourages a broad mandate to create communities with the legal personality. Most sects in Poland has legal personality and as estimated, there are about 300-400 of them, and about thousands of Poles can be placed in them. There is a need for increased efforts of the state and the church in defense of the family, forming real relationships, protection of children and young people against sects. However, for the services caring for the safety of citizens, a new challenge at work.

SOMMARIO

Quando e come le attività delle sette religiose possono essere una forma di criminalità organizzata?

Questo elaborato cerca di dimostrare sulla base di una ricca letteratura, diversi studi scientifici, relazioni, perché le sette diventano una criminalità organizzata.

Le pubblicazioni scientifiche e popolare sono dimostrati che in molte sette si tratta di frode, incitamento al disordine pubblico, la manipolazione della mente e della psiche umana a seguito della quale, schiavitù l'uomo e dirige un comportamento e le azioni specifiche e desiderate. Per quello modo la setta diventa un terreno fertile per la criminalità organizzata. Tuttavia, d'altra parte ci sono voci di tolleranza e di supporto per le attività delle sette, e l'azione contro le sette sono indicati come un attacco contro l'atteggiamento di una società democratica. L'attuale legislazione in questo settore mette i requisiti minimi per la registrazione, e incoraggiare un ampio mandato per creare comunità con personalità giuridica. Da maggior parte delle sette in Polonia hanno personalità giuridica e si stima che ci sono circa 300-400, e può darsicollocati in essi di decine dei migliaia di polacchi. Lo studio ha mostrato le sette, che operano in Polonia, di carattere distruttivo, che potrebbero incidere sull'ordinamento giuridico e morale della società.

Vi è la necessità di un maggiore impegno dello Stato e della Chiesa in difesa della famiglia, formando i rapporti reali, la protezione dei bambini e dei giovani contro le sette. Prima di tutto, per i servizi di cura, per la sicurezza dei cittadini, arriva una nuova sfida nel lavoro anche per tutti lettori.

BIBLIOGRAFIA

- Borovi ka V.P., *Sekty szatańskich bogów*, Wydawnictwo Sensacje XX wieku, z języka czeskiego przełożył Zdzisław Dobrzyński, Warszawa 1996.
- Felsa G. (red.), *Terroryzm w sektach*, Poligrafia Inspektoratu Towarzystwa Salezjańskiego w Krakowie, Ruda Śląska – Tychy 2004.
- Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Christifideles laici* (30 grudnia 1988), AAS 81 (1989).
- Jan Paweł II, Adhortacja *Pastores dabo Vobis* (25.03.1992), w: Adhortacje Ojca Świętego *Jana Pawła II*, t. 2, Kraków 1996, s. 407-538.
- Jan Paweł II, Encyklika *Redemptoris missio* (7 grudnia 1990), AAS 83 (1991), 251-274.
- Jan Paweł II, *Orędzie na Światowy Dzień Pokoju 1990*, AAS 82 (1990), 148-161.
- KAI, *Bractwo straszy sędziów*, „Życie”, z dnia 1.08.2000, nr 178, s. 7.
- Kodeks Karny. Karny Postępowania Karnego, Karny Wykonawczy*, Wydawnictwo Park - Drukarnia Narodowa S.A., wydanie V, Bielsko Biała 2001.
- Kodeks Prawa Kanonicznego*, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań 1984.
- Kodeks Rodzinny i Opiekunicy*, Wydawnictwo Literat, Toruń 2013.
- Królak P., *Sekty - inwazja manipulacji*, Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, Radom 2003.
- Kuncewicz D., *Kontrowersyjne grupy religijne. Psychologiczne aspekty przynależności*, Wydawnictwo Maternus Media, Kraków 1999.

- Mudrak E., *Fenomen sekt. Diagnoza stanu wiedzy studentów z regionu warmińsko-mazurskiego na temat sekt i stosowanych przez nie technik manipulacji*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2007.
- Libiszowska – Żótkowska M., *Kościoty i związki wyznaniowe w Polsce. Mały słownik*, Wydawnictwo Verbinum, Warszawa 2001.
- Łopatka A., *Prawo do wolności myśli, sumienia i religii*, Wydawnictwo Scholar, Warszawa 1995.
- Pawłowicz Z., *Leksykon Kościołów, ruchów religijnych i sekt w Polsce*, Wydawnictwo Kuria Metropolitalna – Tygodnik Katolicki Niedziela, Częstochowa 2008.
- Prokop J., *Uwaga rodzice – sekty*, Wydawnictwo Interspar, Warszawa 1999.
- Raport MSWiA o niektórych zjawiskach związanych z działalnością sekt w Polsce*, Warszawa 2000.
- Raport o stanie bezpieczeństwa państwa Biura Bezpieczeństwa Narodowego*, Warszawa 1995.
- Rowiński G., *W niewoli sekty*, Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa 2001.
- Troeltsch E., *Die Soziallehren der Christlichen Kirchen Und Gruppen*, w: *Gesamelte Schriften*, wyd. 3, Tubingen 1923, t. 1.
- Wolanin A., *Dialog chrześcijaństwa z innymi religiami*, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy, Kraków 1993.
- Zwoliński Z., *Anatomia sekty*, Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, Radom 2004.
- Zwoliński A., *Drogami sekt*, Polskie Towarzystwo Encyklopedyczne, Radom 2005.

*Ogólnopolska Konferencja Naukowa na temat: Rodzina jako wspólnota.
Stalowa Wola, 10 maja 2016 roku*